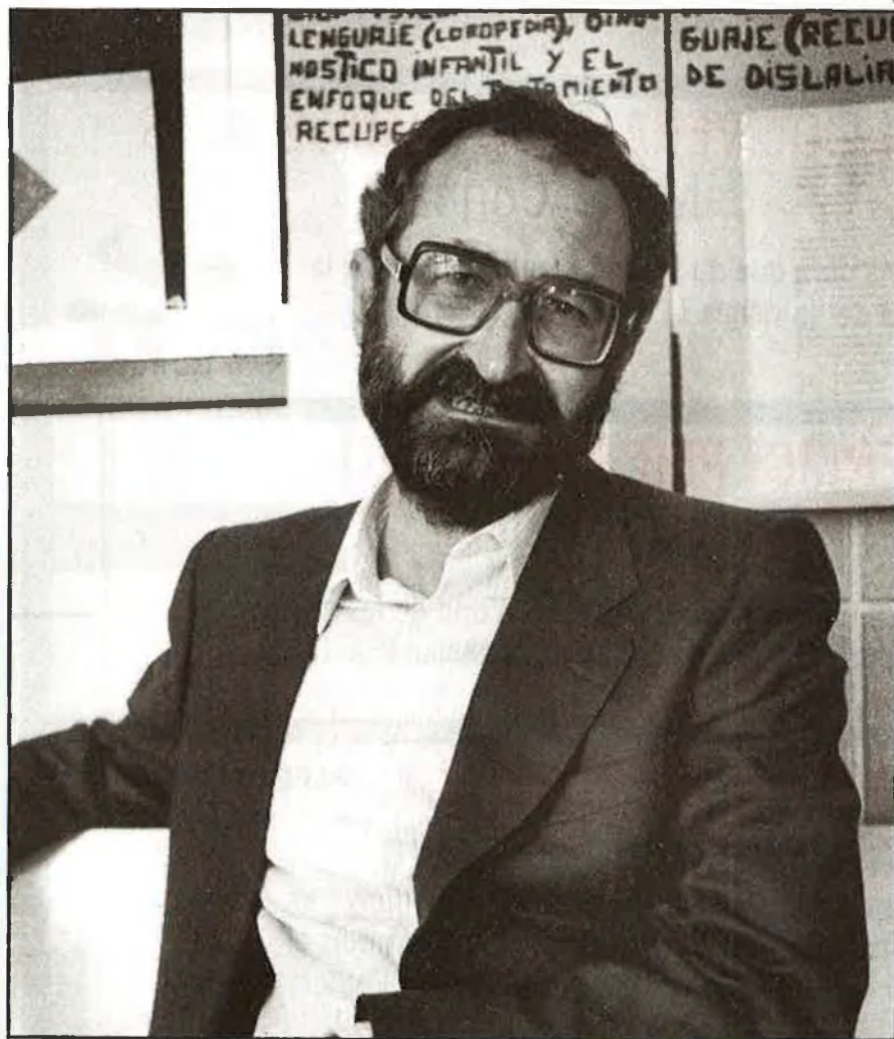

Ramon Lapiedra, un científic progressista

No tots els professors es mostren un dia disposats a complicar-se la vida acceptant la possibilitat de fer-se responsables del govern de la Universitat; i menys amb un programa de renovació. I no tots reuneixen les qualitats ni el consens necessaris. Ramon Lapiedra ho ha aconseguit. Es tracta d'un científic capaç d'encapçalar una alternativa de canvi en el moment més important que ha viscut la Universitat valenciana aquests darrers anys.

Un home de conversa intel·ligent i reflexiva / Francesc i Oscar

Adolfo BELTRAN

L'apassionant procés electoral que ha viscut la Universitat de València aquest curs ha llançat a la palestra un nom, Ramon Lapiedra, que simbolitza ja, com a candidat pel Bloc Progressista, el corrent de renovació majoritari present al si del Claustre Constituent. El Bloc desmenteix qualsevol opinió sobre la «dretització» hipotètica de la universitat i demostra la maduresa que ha aconseguit l'esquerra universitària.

Catequètic de Física Teòrica al departament de Mecànica i Astronomia de la Facultat de Matemàtiques, Ramon Lapiedra, nascut a Sagunt, és un científic que s'ha format a París, al Centre National de Recherche Scientifique. L'aspecte senzill, la seua conversa és la d'un home de paciència, intel·ligent i reflexiva.

Pregunta.-Interessa especialment sobre la personalitat d'un possible rector la seua definició política.

Resposta.-Jo em definese com una persona liberal i demòcrata. I alguna cosa més que això. Sóc moderadament d'esquerra i nacionalista. Ja he dit alguna vegada que em trobava en posicions d'esquerra més definides fa uns anys perquè, encara que els objectius segueixen sent els mateixos (una societat més justa, més solidària i més humana), no són tan clars els camins per a arribar on volem. Als anys seixanta, es podia pensar que allò que no funcionava a la Unió Soviètica estava funcionant a la Xina Popular, per exemple. Això avui ja

La societat hauria de

no pot ser. Però la societat segueix tenint unes tares importants. Les necessitats socials són immenses i l'atur forçat també és immens. Aquesta és una contradicció absolutament lamentable que posa de relleu la falta d'un altre tipus de societat.

P.-¿En què treballa actualment dins la seua càtedra?

R.-En aquests moments treballo en astrofísica relativista amb un altre professor i col·labore amb un equip de la Universitat de Santander.

P.-La seua especialitat pareix que té unes perspectives molt obertes d'investigació. És així en realitat?

R.-De cara a la gent del carrer, resulta interessant allò que estudiem, sempre relacionat amb l'origen de l'Univers i tot això. Però a banda d'aquest interès popular, la nostra és una especialitat que no sé si tindrà fu-

tur, però que, en tot cas, l'hauria de tindre. A l'Estat espanyol, en aquests moments, hi ha els millors observatoris de tot Europa, gràcies al fet que les condicions metereològiques i geogràfiques són òptimes per a construir observatoris amb un gran poder de resolució. I això vol dir que s'estan perdent oportunitats. Observadors espanyols podrien disposar durant moltes hores d'aquestes instal·lacions pagades pels francesos o els alemanys, i no n'hi ha molts que s'hi dediquen. Clar que si no hi ha uns pressupostos dedicats a aquestes activitats, les possibilitats no passaran de ser una abstracció.

P.-¿Creu que l'especialització podria ser una eixida, una solució, a la crisi de massificació que viu la Universitat?

R.-El problema fonamental és

vestigació que es faça a la Universitat ha de ser bàsica, però també s'ha de preveure una gradació, de manera que hi haja una dedicació a qüestions d'investigació directament relacionades amb les necessitats de la societat, del País Valencià en el nostre cas.

Un astrònom amb els peus en la terra

P.-Des del principi vosté formà part del Col·lectiu Joan Lluís Vives, ¿Quin és el paper i quins els objectius d'aquest col·lectiu de professors de la Universitat?

R.-Es tracta de reflexionar en comú sobre els problemes que té el nostre país i fer públics els resultats d'aquestes reflexions, promovent iniciatives que vagen en aquest sentit.

P.-¿Com entén i explica el nacionalisme?

R.-Encara que puga semblar una miqueta retòric, et diré que per a mi és una manera de vincular-se a la humanitat. El món és molt gran i no és bo que l'home el visca sol. No és bo que l'individu estiga sol, ni des del punt de vista de la higiene mental ni des de la voluntat de construir una societat. En conseqüència, és bo tot allò que ajude l'individu a vincular-se amb els altres. I aqueixa vinculació s'ha d'aconseguir a través d'unes mediacions, com poden ser la col·lectivitat i el propi país.

P.-Parlem del Bloc Progressista. ¿Quina composició té, quins sectors hi ha i quins suports ha aconseguit?

R.-Hi són representats tots els estaments: personal d'administració i serveis, alumnes i professors. Hi ha gent de tots els campus i totes les facultats. Ideològicament, s'hi ha produït una confluència àmplia de sectors d'esquerra. També hi ha un component nacionalista ampli, amb posicions més radicals i més moderades. És obvi, en general, que per a traure els resultats i les votacions que ha tret, el Bloc ha de ser un conjunt obert i plural de grups i ideologies.

P.-¿En quines condicions va acceptar la candidatura a rector?

R.-La primera condició evident és que jo no sóc un candidat que va per lliure. Represente el Bloc i he d'acceptar les línies generals de les seues bases programàtiques. La candidatura al rectorat, l'he elaborada comptant amb el Bloc d'una doble manera. En primer lloc, per a buscar les

estructural. I si a aquest problema afegeixes el divorci entre la preparació de l'universitari i les necessitats de la societat, el quadre és encara més complex.

P.-¿Resol la selectivitat el problema de la massificació?

R.-No crec que siga cap solució. El problema és doble: fer una universitat més funcional i canviar les estructures de la societat. Una part de la in-

A l'Estat espanyol hi ha els millors observatoris de tot Europa, gràcies al fet que les condicions metereològiques i geogràfiques són òptimes per a construir-ne.

descobrir el potencial humà de la universitat / Francesc i Ciscar

persones més competents i acceptades i, en segon lloc, he sotmés la candidatura a l'assemblea general del Bloc.

P.-D'alguna manera vosté trenca la tradició dels rectors provinents de les facultats de Dret o de Medicina. Ve, precisament, d'una facultat xicoteta i de Ciències.

R.-De tota manera, jo no sóc «el» candidat de les Facultats de Ciències, sinó el candidat del Bloc, que prové d'aquelles facultats.

Una universitat i una reforma

P.-¿Quins són els problemes més punyents i quines les prioritats en la Universitat de València?

R.-Hi ha diverses coses a canviar. Per a començar —no és ni la més ni la menys important—, caldria agilitzar i modernitzar l'administració, la qual cosa no es pot fer sense el concurs dels mateix personal i dels serveis, i comptant amb les seues suggerències. Un altre tema important és elevar el

nivell de la investigació i promoure el seu arrelament a la societat valenciana, augmentant els pressupostos i distribuint-los amb criteris adequats per a línies d'investigació concretes, d'acord amb un programa. Una política investigadora prèviament dissenyada i un control dels treballs són imprescindibles, sense rigidesa però amb rigor. D'una altra banda, sense cap esperit inquisitorial, l'activitat docent ha de ser avaluada.

P.-Cada any, els alumnes veuen augmentades les taxes de la matrícula. ¿Què opina d'aquesta qüestió?

R.-No és un tema que puga decidir la Universitat, sinó el mateix govern de la Generalitat. De tota manera, opine que no és bona política l'augment sistemàtic de les taxes, que ara ja són prou elevades.

P.-Com valora la Llei de Reforma Universitària. ¿Quines perspectives obri i quines mancances presenta?

R.-Aquesta pregunta exigiria una resposta meditada i complexa. El que

sí que puc fer és una consideració general. El Bloc i jo mateix hem agafat com a punt de partida la necessitat de treballar dins el marc que permet la LRU. Darrere d'aquesta acceptació, hi ha diverses postures: uns consideren que aquesta llei suposa una renovació progressista; altres són bastant escèptics, i altres estan disconformes amb molts dels seus aspectes. Personalment, crec que la llei té aspectes positius que s'han de dur a la pràctica amb una tasca de renovació i redacció d'estatuts i d'aplicació d'aquestes normes. Una de les coses progressives que té és, per exemple, desfer l'equivalència que hi ha avui en la pràctica entre càtedra i departament. Els departaments han de ser àrees de recerca i de docència basades en camps d'investigació àmplia, no tan restringides com les càtedres, i han de funcionar democràticament. Això estic segur que trobarà molta oposició, i no sé si la LRU aconseguirà que es pose en pràctica.

P.-Creu que hi ha un divorci entre la universitat i la societat valenciana?

R.-Sí que existeix aquest divorci. El que passa és que no resulta exclusiu de la nostra universitat. Es tracta d'un mal bastant general. Seria necessari que la societat descobris el potencial humà que la universitat pot aportar a la resolució dels problemes del món social, empresarial, sindical o de l'administració. No hem de tindre, però, una visió tan estreta de les coses com per a no adonar-nos de la importància de la investigació teòrica bàsica, sense una aplicació pràctica immediata, però amb una gran capacitat per a obrir possibilitats i nous horitzons.

Una universitat valenciana

P.-Tot això connecta amb el projecte de valencianització de la universitat que el Bloc ha plantejat...

R.-És clar, no hi ha només els problemes materials, sinó també els de la cultura i el coneixement de la nostra història, de la salvaguarda del patrimoni natural i de la pròpia llengua.

P.-El Bloc s'ha pres molt seriosament l'objectiu de la normalització lingüística...

R.-Hi ha unes directrius generals molt clares en aquest sentit, i una voluntat ferma de dur endavant aquest

Un professor amb criteris clars sobre la Universitat que vol / Francesc i Ciscar

objectiu, sense estridències ni agressivitats, però decididament.

P.-¿Quin és el seu model d'universitat, l'americà, l'uropeu...?

R.-Hi ha molts models d'universitat, però una cosa que s'hauria de fer és organitzar-la per departaments basats en àrees de coneixement i més amplis que els actuals. I separar aquest sistema de l'estructura rígida de les facultats, que haurien de ser únicament les institucions encarregades d'organitzar els estudis que condueixen a l'obtenció d'un títol. En definitiva, una major flexibilitat en l'estructura dels estudis i la investigació, eliminant i racionalitzant al màxim la burocràcia.

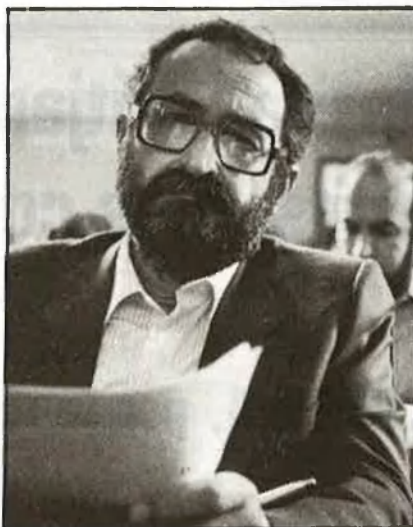
P.-La lluita contra la massificació, la reducció del nombre d'alumnes per classe i l'augment de la qualitat docent són aspiracions que es superposen. ¿Es tracta d'una utopia?

R.-Pot ser possible si es dona el termini suficient per a poder dedicar-hi pressupostos adequats. A més a més, el problema és molt heterogeni i canvia d'unes facultats a unes altres. Amb una política ben planificada, si no solucionar, sí que es podria avançar molt en la lluita contra la massificació.

P.-Dins del Bloc Progressista, els alumnes del Bloc d'Estudiants Agermanats han aconseguit que al seu equip hi haja, d'una forma o una altra, participació dels estudiants.

R.-Efectivament, el Bloc ha incorporat aquest tema, però no està definida la forma de portar-lo a la pràctica. De tota manera, la nostra voluntat és de plena participació de l'alumnat, sobretot en allò que afecta la utilització d'aquells pressupostos que és lògic que ells mateixos gestionen. Hi ha comissions que els afecten directament i en les quals haurien de ser, inclús, majoritaris.

Amb Ramon Lapiedra acabem parlant del paper que la informàtica pot jugar en l'agilització de l'administració universitària i en la investigació, dues qüestions que ha demostrat tenir molt presents al llarg de l'entrevista. En el pla personal, confessa dues aficions, la muntanya i el cinema. Ell i el seu equip tenen al davant la possibilitat d'una tasca que exigirà molta constància, molta habilitat i la col·laboració d'amplis sectors. Es tracta de començar a canviar la Universitat de València, ni més ni menys.

Las dues opcions d'un procés electoral apassionant / Francesc i Ciscar

La nova cara de la Universitat

El dijous, 24 de maig, dia de l'aparició d'aquesta revista, el Claustre Constituent de la Universitat de València celebra la segona volta de la votació per a elegir rector. En la primera, celebrada el dilluns dia 21, el candidat del Bloc Progressista, Ramon Lapiedra, obtingué 347 vots sobre els 264 del candidat Aureli Martínez. S'hi registren 57 vots en blanc, 7 nuls i 33 absències. Aquests resultats situaven Lapiedra a set vots de la majoria absoluta en la primera volta i li proporcionaven unes grans possibilitats d'eixir elegit rector, amb majoria simple, en la segona volta.

El procés que ha conduït a aquesta situació, dues candidatures enfrontades pel govern universitari, s'inicià immediatament després de l'entrada en vigor de la Llei de Reforma Universitària, i ha estat un dels fenòmens més originals en el conjunt de les universitats de l'Estat. Les primeres sessions del Claustre van fer evident una majoria progressista molt àmplia, vertebada a l'entorn del Bloc Progressista, un conglomerat on són presents els diferents sectors del professorat, del personal d'administració i serveis i dels alumnes del Bloc d'Estudiants Agermanats.

A. B. Descartada la possibilitat que Joaquín Colomer, l'actual rector, optés a la reelecció, es plantejava la incògnita de quines candidatures tindria el Bloc enfront. Una de dreta? Una de dreta i una altra de moderada? O bé una candidatura aglutinadora de tots els qui no estaven amb el Bloc? Aquesta darrera, una vegada aclarit el candidat del Bloc, ha estat finalment l'opció.

I els vots obtinguts, extrapolant els resultats de la composició del Claustre, dibuixen el suport d'un ampli espectre d'esquerra per a Lapiedra, que representaria així un corrent renovador, independent i valencianista, davant d'una candidatura fabricada amb gent progressista, amb el suport d'un sector significatiu del PSOE i votada també pels conservadors.

Lapiedra i el Bloc Progressista, un apassionant univers democràtic i divers, són la nova cara de la universitat de València, la nova cara d'un moviment que ara emergeix però que anat quallant aquests darrers anys i ha fet convergir la intel·lectualitat, la joventut estudiantil i l'esquerra política valenciana, amb l'element cohesionador d'unes aspiracions pedagògiques, professionals, culturals, nacionals i cíviques encara insatisfetes.